

C. K. pošti!

Nedostavljene številke je poslati administraciji „Eisenbahner“,
Dunaj V. Zentagasse 5.

ŽELEZNIČAR

GLASILO SLOVENSkih ŽELEZNIŠKIH NASTAVLJENCEV

UREDNIŠTVO

so nahaja v Trstu ulica Madonnina 15
Telefon 1570

UPRAVNIŠTVO

Dunaj V. — Zentagasse 5.

Izhaja 1. in 15. vsakega meseca

Nefrankirana pisma se ne sprejemajo.

Rokopisi se ne vračajo.

Naročnina:

za celo leto 4.40 K
za pol leta 2.20 K
za četrt leta 1.10 K
Posamezna številka 18 vin.

Št. 22.

V Trstu, 15. novembra 1912.

Leto V.

Izpreminjanje kapitalizma.

Nahajamo se pred dogodki, sličnimi onim, ki so se pred petdesetimi leti povzročili deset revolucij in ki so stali krono petim kraljem. Ustava je odpravljena. Žandarmerija razpušča parlamente. Tiskovni zakon je po Hohenburgerjevi metodi docela razveljavljen. — In to vse se vrši pod poveljstvom in po iniciativi onega razreda, ki se je pred petdesetimi leti na barikadah priboril ustavo in tiskovno svobodo. Nekoč se je meščanstvo navduševalo ob bojih Poljakov in vojne Grkov za svobodo. Danes se reakcija prosto spreha po dunajskih, budimpeštanskih in zagrebških ulicah; liberalizem pa molči in odobruje. Kje je iskati vzrok, da se je ravnanje in stremenje meščanstva tako docela spremenilo, da zastopniki in časopisje tega razreda posredno ali neposredno pospešujejo najhujši absolutizem?

Spremembo meščanskih strank je lahko razumljiva poznavalec razvoja kapitalizma od leta 1848 do danes. Ob svojem početku si je moral kapitalizem boriti zoper fevdalce, da se osvoji državo in gospodarsko uveljavi. Zemljiško gospodarstvo je oviralo industrijska podjetja. Colninsko omejevanje koristno državi in fevdalcem je onemogočalo trgovino. Tisk, to važno sredstvo kapitalizma, je bilo podvrženo reakciji predmarčne dobe. Ves državni aparat je bil v rokah fevdalcev in aristokratov. Ti so imeli vse drugačne interese nego kapitalizem, ki je stremil predvsem po razširjenju trgovine in industrije. Glavni objekt kapitalizma pa je bila šola, ki naj bi preskrbela izobražene in izurjene delavce. Kapitalizem si je moral, da pripravi pot svojemu razvoju, osvojiti tudi državno oblast. To mu je bilo mogoče le potem parlamenta, zato je bila potrebna ustava in širša svoboda tiska in šole. Za te cilje se je kapitalizem krčevito bojeval od leta 1848 do leta 1867. Boj je končal s porazom fevdalizma in aristokracije. Fevdalci sami so se industrializirali. Otvarjali so pivovarne, žganjarije, tovarne papirja, sladkornja i. t. d.

Kapitalizem je polagoma absorbiral fevdalizem. Od tedaj pričanja moderna doba kapitalizma. Osvajal si je vse državne institucije in vso državno bogastvo. Uvedel je volilno pravico — zase seveda. Uvedena je bila konkurenca v državi in ko se je posrečilo vsiliti svojo colninsko politiko, je počela konkurenca tudi z inozemstvom. Tako so nastali karteli.

Kapitalizem je prišel do svoje popolne moči: zagospodoval je v državi in industriji. S spremembo položaja in stališča kapitalizma se je pojavila tudi sprememba meščanskega gospodarstva, duševnega in političnega naziranja. Začetkom svojega postanka je imel kapitalizem interes na tem, da zahteva moderno ustavo in moderne zakone, ker je dosegla teh značila slabšanje moči fevdalizma. Po odstranitvi fevdalnega gospodarstva pa so zmanjkali pogoji in vzroki teh zahtev. Da je država ustavna ali absolutistična je za obstoj kapitalizma, ki povsod gospoduje, kratkoma vseeno. Danes so se tudi vladarji kapitalizirali. Zato ni absolutizem nevaren kapitalizmu. Kako vse drugače mislijo danes meščanske stranke,

nam priča njih stališče napram § 14. Pred 40 leti so bili hudi boji proti temu zakonu, danes jim je pa žal, če se ne uporablja ob vsaki priliki zloglasni § 14.

Z uveljavljanjem kapitalizma se je pravzaprav poostрил boj med parlamentom in reakcijo. Kapitalistični razred je takoj po svoji zmagi nastopil zoper zahtevo splošne volilne pravice in sploh zoper moderniziranje institucije, za katero se je ob svojih početkih bojeval. Ko se je videlo, da utegne državno zastopstvo škodovati kapitalističnim interesom (n. pr. zakon o minimalni mezdi na Angleškem) se je takoj pojavila reakcija v meščanskem časopisju. Kričalo se je zoper redke ljudske zastopnike, da so podrepaniki fevdalizma. Nasprotovalo se je modernemu parlamentarizmu in sploh vsakemu modernemu pojavu. Nasprotovalo se je svobodi tiska in kritike. Da je le kapitalizmu dovoljeno blatiti po časopisih nasprotnike in zaslepiti ljudstvo, če se po Hohenburgerjevem načinu konfiscira in ustavlja delavske časopise, je to stvar pri kateri kapitalisti nimajo nič kaj zgubiti. Nasprotno. Enako je s koalicijskim pravom. Če se krajša koalicijsko pravico ljudskih mas, je koristno in pravilno. Država itak ne bo nikdar odrekla pravico do koalicije meščanskim in kapitalističnim kastam. Tako se spreminja naziranje in položaj razredov. Kapitalizem ima danes interes na tem, da se reformira koalicijski in tiskovni zakon.

Bi ostala še šola. Toda tudi na njej so zgubili gospodje ves interes. Nekoč so bili potrebni kapitalističnemu prodiranju izobraženi delavci. Danes nadomestuje ročno delo tehnika in stroj in izobraženi delavci so jim pravzaprav le škodljivi. Inteligentni delavec ne spada v kategorijo „pridnih in zadovoljnih delavcev“ zato prepuščajo šolo klerikalizmu. Klerikalizem ni več opora fevdalizma. Nasprotno, prav pridno služi interesom in zločinom kapitala. Ker so tudi klerikalnemu gospodarstvu potrebni inženjerji, tehniki in juristi, trpi visoke šole, s tem večjo slastjo pa se bojuje za osvojitve nižjih šol. Del liberalnih strank že podpira klerikalizem, v kratkem se bodo meščanske stranke docela oklenile klerikalizma in reakcije.

Čimvečja bo reakcija kapitalizma zoper parlament, koalicijo, tiskovno pravo in šolo, temvečja bo potreba hraniti in braniti ta sredstva razvoja in emancipacije. Edino delavstvo je bojujoči in nepremagljivi nasprotnik gospodujočega razreda. Zoper njega so združeni kapitalizem, reakcija in ves aparat države. Čim hujša bo reakcija tem bližji bo dan končne osvoboditve.

Militariziranje železničarjev.

Na seji poslanske zbornice so vložili socialno demokratični poslanci Tomschik, Müller, Moraczewski in sodrugji na železniškega ministra in ministra za deželno brambo naslednjo interpelacijo o pripravah za militariziranje železniških uslužbencev:

„Eisenbahner“ je priobčil od vojaških oblasti pripravljeni ukaz, ki sklicuje vojaško obvezane železniške uslužbence v vojaško službo, v njih

vojaški lastnosti pa naj jim odkaže nadaljevanje njihove železniške službe.

Ta ukaz ni nič drugega kakor izpričevalo slabe vesti vlade. Očividno se vlada boji, da bi se dali železničarji v opravičeni nejevolji nad za drževanjem njim že obljubljenega in po parlamentarnem sklepu odobrenega povišanja plač dovesti do tega, da si sovoje s pasivno resistenco, ali s stavko, kar jima odrekata vlada in parlament. Vlada očividno sodi, da mora priti takemu sklepu železničarjev v okom s tem, če jih postavi pod vojno pravo.

Tako postopanje pa bi po zakonu nikakor ne bi bilo utemeljeno. Najprej brezpogojno izključuje § 3 brambenega zakona tako porabo v vojaško službo poklicanih železničarjev. Po tem zakonitem določilu se more porabljeni oborožena sila izključno za brambo monarhije proti vnanjim sovražnikom ali za ohrano reda in varnosti v notranjosti; nikakor pa ne dovoljuje zakon, da se porablja za delo v železniškem obratu. Potemtakem ni nihče, niti cesar, opravičen, da pokliče železničarje za drug namen kakor za brambo proti vnanjim sovražnikom ali za podporo varnostnih policajev v notranjosti. Militariziranje železničarjev, da se jim onemogoči mezdni boj, bi bilo torej nedvomno drzno prekoračenje zakonito omejene zapovedne sile.

Na tem ničesar ne izpremeni niti dejstvo, da je vlada v § 44 brambenega zakona vtihotapila določbo, da se sme izvršiti delna pritegnitev rezerve ne le po nabornih letnikih, krajevnih okoliših in armadnih delih, ampak tudi „po posebni porabnosti“. Zakaj ker se more armada rabiti le za namene, imenovane v § 3 brambenega zakona, je dovoljena tudi delna pritegnitev rezerve in nadomestne rezerve le po porabnosti za te namene. Torej je očividno, da je slaba vest zapeljala vlado, ko je pripravila odredbo, za katero je zakon ne opravičuje.

Zategadej vprašamo ministra: Ali sta pripravljeni takoj kot nezakonite preklicati in odpraviti vse odredbe, ki se pripravljajo za militariziranje železničarjev v slučaju meznega gibanja?

Internacionala proti vojni.

Manifest mednarodnega socialističnega Biroja.

Mednarodni socialistični biro v Bruslju je izdal naslednji manifest:

Na naše povabilo so se zedinile socialistične stranke v Turčiji in v balkanskih državah, da izdajo skupen manifest in se v smislu štutgartske (1907) in kodanjske (1910) resolucije sporazumijo o sredstvih, ki pospešijo rešitev sedanjega konflikta.

Pravkar smo prejeli ta dokument. Prosimo Vas, da ga daste s svojim časopisjem na znanje stranki in vsemu javnemu mnenju.

V teku balkanske bune je edino socializem delal za svetovni mir.

Naši sodrugji na vzhodu se vkljub razbrzdanim strastem, vkljub svoji iz kapitalistično zaostalega miljeja umljivi številni slabosti niso

obotavljali ne trenotek, pa so na ulici in v parlamentu apelirali na razsodnost in so pobijali vojne spletke kapitalističnih razredov.

V srbski skupščini sta edino socialistična poslanca Lapčević in Kazlerović — kot sama proti vsej buržvaziji — energično protestirala proti vojni.

V bolgarskem sobranju je dvignil edini socialistični poslanec Sakazov — tudi sam proti vsej buržvaziji — glas za mir. Ko je zapuščal parlament, ga je sprejela šovinistična množica s strelci iz revolverjev.

Naši za delavsko internacionalo tako za služni srbski in bolgarski sodrugi so pokazali, da more trajno rešiti konflikt samo sporazum vseh balkanskih narodov s Turčijo, kakor sta ga zahtevali konferenci socialističnih strank balkanskega polotoka 7. januarja 1910 in 18. oktobra 1911.

To naziranje so ponovno zagovarjali naši sodrugi v Avstriji in na Ogrskem, tako ga je pred kratkim zoper zagovarjal v avstrijski delegaciji 8. oktobra tega leta dr. Ellenbogen, ki je govoril v imenu vse socialistične frakcije. V tej deželi, bivališču velesile, ki je prav posebno interesirana pri balkanskih dogodkih, so socialisti neprenehoma priporočali vnanjo in notranjo demokracijo politiko, ki temelji na avtonomiji narodnosti in gre za tem, da se ogne sporom, ki utegnejo zanetiti splošen požar.

Nevarnost, da se požar razširi, je označil izvrševalni odbor mednarodnega socialističnega biroja v svojem manifestu, ki ga je priobčil ob naši mednarodni demonstraciji proti tripolitanski vojni v novembru 1911. Tedaj smo pokazali posledice roparskega čina Italije, ki je sledila slabemu zgledu: maročanski osvojitvi, ki so jo molče odobrile tiste velesile, ki danes zatrujejo, da hočejo zabraniti na Balkanu, kar so same trpele, priporočale ali storile na severu Afrike.

Kapitalistični sistem je veriga. Če sta Maroko in Tripolis omogočila buno na Balkanu, doživimo morda jutri nadaljne mobilizacije in gotovo povečanje vojaških bremen. V letu 1900 so znašala že enajst milijard in pol frankov na leto. Od 1910 do 1911 se je pomnožila številka za več kakor 500 milijonov frankov. Leta 1912 smo doživeli dovoljenje mnogih milijonov za angleško mornarico, zdaj naznanja avstro-ogrška vlada potrebo novih velikih vojaških kreditov.

To neprestano naraščanje militarizma more nevarnost le pomnožiti. Mednarodni socializem je dolžan samemu sebi, da ponovi svoj klic proti bestialnosti vojne.

S prijatelji na Balkanu protestiramo proti oboroženi sili in se borimo za razoroženje in za razsodišča.

PODLISTEK.

Predpisi za prometno službo.

(Dalje.)

Člen 6.

Vzdrževanje reda in varnost obrata na kolodvorih. Vstop na kolodvore.

1. Uslužbenci, ki opravljajo prometno službo in organi, ki jo imajo voditi, morajo vzdrževati red in varnost obrata na kolodvorih (izvzemši področja kurilnic, delavnic in materialnih skladišč) ter skrbeti za točno izvrševanje določb §§ 96 in 102 železniško obratnega reda.

V smislu teh določb je tiste, ki prestopijo varnostne predpise, ki se ne ravna po opominih železniških organov, ali pa ki so izvršili čin, ki ogroža ali moti varnost prometa, če ni pomoč varnostnih organov takoj pri roki, po možnosti pridržati in izročiti pristojni oblasti.

Na zadnje omenjene določbe se nanašajo tudi na svoje železniških uslužbencev, glede katerih je vpoštevati še sledeče:

Na postajah, kjer je prekoračenje tirov po svojih uslužbencev neizogibno, se sme to izvršiti le na določenih prehodnih mestih, ki jih je po možnosti posebej označiti. Prekoračiti pa se tudi ta mesta sme le tedaj, če ni tam vlakov, ali pa če se v njih bližini ne premika voz, vlakov ali pa strojev.

2. Vstop na kolodvore je razven v prostore, ki so trajno ali pa začasno odprti občinstvu, do-

S sodrugi na Balkanu protestiramo proti hinavščini velesil, ki se spakujejo kot zaščitnice balkanskih narodov in uprizarjajo mirovne parade, dočim davijo Poljake, Fince in Perzijo ter plačujejo oboroženje črnogorskega ropa.

Če sodrugi na Balkanu še nimajo potrebne vpliva, da izvedejo svojo voljo po življenju v miru in svobodi, tedaj računamo na prizadevanja velikih socialističnih strank, da hladnokrvno stopimo nevarnostim sedanje ure nasproti, da pripravljamo izvedbo resolucij svojih mednarodnih kongresov in skrbno pazimo na vse eventualnosti, ki nas povedejo iz kaosa.

To bo tudi naloga prihodnje seje biroja.

Izvrševalni odbor mednarodnega socialističnega biroja:

E. Vandervelde.

L. Furnemont.

Ad. Anseele.

E. Huysmans.

Tej izjavi je priložen manifest socialističnih strank Turčije, Srbije, Bolgarije in Rumunije, ki ga je „Zarja“ v izviru priobčila v sredo 16. t. m.

Dr. Oton Bauer:

Boj za Macedonijo.

(Prevel J. G. . . . c.).

V petdesetih letih 19. stoletja je vladalo v Macedoniji še vedno naravno gospodarstvo. Kmetje niso prodajali svojih pridelkov, njihove družine so jih same použile. Kmet ni proizvajal blaga za trg, temveč za lastno potrebo. Česar ni porabil sam, to je izmenjeval v naturalijah. Na tedenskih sejnih v Peču in Prizrenu so izmenjevali kmetje žito za sol, kožuho in tolačo za železo. Denarja niso uporabljali pri tej izmeni.

Po krimski vojni je naravno gospodarstvo polagoma propalo. Pod pritiskom evropskega kapitalizma se je moralo umakniti denarnemu gospodarstvu. Dveh sredstev se je posluževal kapital, da izprevržen Turški gospodarski ustroj: posegal je v razvitek sestava državnih dolgov, osvojil si je gradnjo železnic.

Od Rusije vedno znova ogroževana, si je morala Turčija ustvariti močno armado, plačevati evropski industriji ogromne vsote za orožje in vojni material in v mnogih bojnih pohodih braniti svoje posestno stanje. Na ta način je postal turški državni zaklad obremenjen s težkim državnim dolgom. Evropski finančni kapital se je vsesal v turške državne dohodke. Od l. 1881 so najvažnejši državni dohodki — monopol na sol in tobak, davek iz kolkov in na špirit, davek na ribolov in desetina od svile, carina in obrtni davek — odtrgani upravi turškega finančnega ministrstva in podvrženi upravnemu svetu, sestojecemu iz

voljen razven železniškim uslužbencem in osebam, ki imajo posebno dovoljenje zato, še sledečim:

- organom nadzorovalne oblasti;
 - nadzorstvenemu osebju državnih brzojavov;
 - brzojavnim delavcem in profesionistom, ki imajo opravke na železnici;
 - organom c. kr. sodnijskih in političnih oblasti, c. kr. žandarmeriji, in c. kr. organom finančne straže; nadalje policijskim in poštanim organom, če se ti nahajajo v izvrševanju svoje službe;
 - c. kr. vojaškim poveljnikom in njih spremljevalcem, železniško prožnim poveljnikom, nadalje častnikom in podčastnikom, ki se morajo iskazati s službenim naročilom in končno vojaškim osebam, ki jim je poverjeno precizijsko merjenje in določanje teže.
- Vključ temu pa je vse osebe, ki imajo pravico do vstopa na železnico, pa ne pripadajo železniškemu osebju, opozoriti na morebitne nevarnosti, ki bi utegnile biti zanje v posledici njih muditve na železnici.

Svojem železniških uslužbencev je vstop v kolodvorske obratne prostore ravno tako prepovedan kakor občinstvu.

Člen 7.

Službeno razmerje prometnih organov napram organom ostalih službenih panog.

1. Ker je prometna služba (v smislu člena 1., točka 3.), torej tudi odgovornost za nje varno izvrševanje naloga prometnih organov, se morajo

zastopnikov pariških, dunajskih, berlinskih, rimskih in carigradskih velebank. Ti dohodki se uporabljajo izključno v odplačilo dolgovnih obresti evropskemu kapitalu.

Tem silneje je morala Turčija misliti na to, da poveča svoje dohodke iz drugih davkov. Predvsem so bili to davki, ki jih je nosil kmet: desetina, zemljiški davek, davek na kostrune, govedo in svinje. Prisiljeni v plačilo večjih davkov so se morali kmetje odločiti za prodajo enega dela pridelkov, da si preskrbe denar za davčnega iztirjalec. Tako so pričeli prehajati k proizvodnji za trg.

Učvrščena je bila ta tendenca vsled gradnje železnic. Železnice, ki jih je po l. 1872 zgradil avstrijski, belgijski in francoski kapital, so uvažale evropsko blago na macedonske trge. Miku, da kupi to blago, se kmet ni mogel ustavljati. Prodal je svojo žetev, da si pridobi denar za nakup tujih izdelkov. In za prodajo so nudila nova prometna sredstva priložnosti dovolj: preje je bilo nemogoče postavljati žito in živino na oddaljene trge, sedaj pa so železnice razširile trg za razpečevanje blaga. V vaseh so se pojavili žitni trgovci, ki so nakupovali žito in koruzo, da jo po novih železnicah popeljejo v velika trgovska središča in pristaniška mesta.

Tako se je izvršil v Macedoniji tekom druge polovice 19. stoletja prehod iz proizvodnje blaga za lastno potrebo v proizvodnjo za trg, od naravnega gospodarstva do denarnega. Prva posledica te spremembe v gospodarskem življenju je bila poostreitev razrednih nasprotstev v deželi.

Oba velika razreda macedonske drugi so vlastelim (spahiji) na eni, kmetje na družbe strani. Razredno nasprotstvo vsebuje zaeno tudi narodnostno in versko nasprotstvo: spahiji so Turki in mohamedani, kmetje pa Slovani in kristjani. Razmerje obeh razredov se je pod vplivom prehoda od naravnega gospodarstva do denarnega popolnoma spremenilo.

Najpreje so spremenili davčno upravo v deželi. Najvažnejši davek je desetina. Kmet mora, predno prične z mlatvijo, oddati desetino žetve kot davek. Ta davek dolguje kmet državi. Toda država je izročila pobiranje desetine spahijem v fevd, za kav so se leti morali zavezati, da ji preskrbe in vzdržujejo vojnike: za vsakih 3000 asper desetinskih dohodkov enega moža. Odkar je revolucija v Evropi odpravila fevdno pravo, je bila po l. 1839, tudi v Turčiji odstranjena na fevdnem pravu sloneča vojna in davčna uprava. Spahije so oprostili dolžnosti preskrbovati in vzdrževati vojake: zato pa jim je bila odvzeta tudi pravica pobirati desetino. Desetina je pripadla zopet državi, ki je pa ni sama pobirala, temveč jo je dala davčnim zakupnikom v najem. Tako je stopil

organi ostalih službenih panog vzdržati vsakega poseganja v odredbe prometnih organov.

Člen 8.

Izvrševanje službe ob navzočnosti kaknega višjega uradnika.

1. Navzočnost kaknega višjega uradnika ne odveže nobenega uslužbenca odgovornosti, ki je v zvezi z njegovo službo.

2. Ustmena naročila, ki jih dobi podrejeni od svojega predpostavljene, mora izvršiti. Za dano naročilo pa je odgovoren predpostavljeni, dočim ostane odgovornost za način izvršitve podrejenemu.

Če bi pa izvedba danega naročila utegnila omejevati varnost ali rednost prometa, ima podrejeni pravico, da v svoje kritje pred izvršitvijo naročila zahteva pismen ukaz od predpostavljene.

Take pismene ukaze je takoj predložiti višjemu službenemu mestu v naknadno znanje.

Oddelk II.

Železniške in kolodvorske naprave.

Člen 9.

Označenje železniške strani.

1. Označenje železniške strani, tirov in prometov kot desno- ali levostranske se izvaja vedno v smeri od začetne proti končni točki proge.

Na dvotirnih progah je torej označiti tir, ki se ga vidi v smeri iz začetne proti končni točki

na mesto spalija davčni zakupnik, na mesto fevdnega gospoda kapitalist.

Davčni zakup je kapitalistično podjetje. Obdržati se more le tedaj, če more zakupnik izsiliti od kmeta več, kot mora sam plačati državi. Čim več je Turčija, dušča se v neprestani finančni stiski, zahtevala od davčnega zakupnika, toliko silneje so morali leti pritisniti na kmeta. Povečanje njihovih zahtev je povzročilo hude boje s kmeti. Kmet mora puščati svoje žito toliko časa na njivi, dokler ne pride davčni zakupnik na polje, preceni žetev in odpelje desetino. Da bi oiganili zakupnika desetine, poskrijejo kmetje del žetve, predno pride zakupnik. Zakupnik se brani proti temu na ta način, da podkupi krajnega prestojnika in ga pokliče na pomoč. Tako vodi vsako pobiranje desetine do hudih bojov.

Gradnja železnice povečuje izsesavanje kmetov. Železnica olajšuje davčnemu zakupniku kontrolo nad kmeti, olajšuje odvažanje žita in njega razprodajo v velikih trgovskih središčih; železnica povečuje torej zakupnikov pohlep. Zato se pomnože z zgradbo železnice dohodki od desetine. Ko je bila l. 1894. izročena prometu železnica Solun-Bitolje so se glasili plačilni odkazi zakupnikov desetine v obeh sandžakih na 74,974 funtov; l. 1899. so že poskočili na 222,515 funtov. Zaeno ima pomnožitev železničnega omrežja še drugo posledico: razširi se denarno gospodarstvo. Kmet se privai velik del svoje žetve spraviti v denar. Zakupnik desetine je navadno obenem tudi žitni trgovec. Ker kmeta lahko muči s pomočjo podkupljivih uradnikov in krajnih predstojnikov, uporablja svojo moč v to, da poviša kolikor sploh mogoče ne samo desetine, temveč, da kmeta tudi prisili, da mu proda za nizko ceno ostanek ovojne žetve. Tako plenijo in izsesavajo kmete pohlepni kapitalisti.

Drugi odnosi so pripomogli poslabšati kmetov položaj: povišanje zemljiškega davka, uničujoče živinske kuge, oropanje kmetov po velikih vojaških krdelih v pre mnogih bojnih pohodih. Kmečka pobeda povzroča na eni strani ogromno izseljevanje v sosedne dežele, predvsem v Bolgarijo — tudi v Avstriji uporabljajo macedonskega delavca-popotnika pri kopanju zemlje, pri gradnji železnice in vodnih regulacijah vedno pogosteje — na drugi strani se pomnožuje capinski proletarijat, iz katerega se rekrutirajo številni roparske tolpe. Kmečka pobeda spremeni končno tudi odnose med kmetom in vlastelinom.

Macedonski kmetje se dele v tri skupine:

1. Svobodni kmetje. Ti so lastniki zemlje, plačujejo samo državne davke, spahijem pa jim ni treba plačevati nikakih davščin.

2. Najemniki (Kasimidžji). Zemlja je last vlastelina, vendar ima kmet na njej stalno po-

sestno pravico. Plačevati pa mora gospodu takozvani kasim, najemnino v naturalijah ali v denarju.

3. Začasni najemniki (Ispoldži). Zemlja je last gospoda. Kmet nima nikake posestne pravice na njej, je navaden najemnik, ki se ga lahko odslavi. Vlastelin prepusti zemljo kmetu v obdelovanje, za kar mu mora ta izročiti en del pridelkov — navadno eno tretjino. Pobiranje se vrši na polju na sličen način kakor pri desetini. V najem vzeta kmetija s pripadajočimi najemniki vred se imenuje teflik *).

Pod vplivom denarnega gospodarstva se spremeni razmerje med temi skupinami kmetov. Svobodni kmetje postajajo vedno pogostejše najemniki: preko glave zadolženi kmet da, da bi mu priskočil vlastelin v hudi stiski na pomoč, gospodu pismo, v katerem mu odstopa zemljo, pridržki pa si pravico obdelavanja proti plačilu najemnine. Tako postane svobodni kmet najemnik. Kadar ne more kmet nikjer več dobiti denarja za najemnino in davke, se mora vlastelinu enostavno kar umakniti in biti vesel, če mu ta prepusti kot začasnemu najemniku obdelavanje zemlji. Tako postanejo iz najemnikov začasni najemniki. Fevdni teflik izpodrine svobodni kmeti.

Zaeno pa rastejo tudi zahteve, ki jih stavi vlastelin na začasne najemnike. Tudi njemu olajšuje železnica kontrolo nad kmeti. Tudi njegov pohlep po kmetovih pridelkih raste, odkar mu omogoča železnica z dobičkom prodajati žito na oddaljenejših trgih. Tako se poostreje razredno nasprotstvo med vlastelini in začasnimi najemniki.

Pri turških oblastih ne dobe kmetje nobene odpomoči. Turški uradnik in turški sodnik stojita vedno na strani mohamedanskega gospoda, ki ne varčuje z baksisem, proti slovansko-kristijanski raji, ki ji primanj kuje sredstev za podkupovanje.

Kmečka razjarjenost nad poslabšanjem njihovega položaja raste toliko bolj, ker vidijo kmetje svoje razredne in narodne tovariše v sosednih deželah, ki so osvobojeni turškega gospodstva, v veliko ugodnejših razmerah. Iz Srbije in Bolgarije so pognali turške spadije, kmet je svoboden lastnik svoje zemlje, plačevati mu ni treba nikakih

*) Teflik je starejši kot turško vladanje. Izhaja od bizantinske paroikije, ki je odgovarjala zapadno-rimskemu kolonatu. Turki niso ustvarili tega razmerja, postavili so marveč turškega spahija na mesto grškega vlastelina ali na mesto slovanskega plemiča. Primerjaj Zachariä von Lingenthal, Geschichte des Griechisch-römischen Rechts, Berlin 1877, stran 242 ff.; Wlaintz, die agrarrechtlichen Verhältnisse des mittelalterlichen Serbien, Jena 1903. — Citateljem „Kampfa“ in „Naših Zapiskov“ je znana ta sistem začasnega najemništva iz sestavkov sodruga Topalovića o bosanskem agrarnem vprašanju.

proge na levi, kot „levostranski“ in tir na desni v ravnoisti smeri kot „desnostranski“.

Člen 10.

Razdelna znamenja, položni kazaleci, zatvornice, žvignali koli.

1. Železnica je opremljena z razdelnimi znamenji, ki kažejo razdalje v celih kilometrih in njih desetinkah.

2. Položnost posameznih železniških prog in nje dolgot kažejo ob stiku dveh različnih položnosti nameščen položni kazaleci.

3. Prehodi v višini tračnice so opremljeni z zatvornicami.

Na lokalnih železnicah se lahko opusti postavljenje zatvornic ob prehodih, če tega ne zahtevajo pristojne oblasti z ozirom na posebne krajevne razmere.

Pred prehodi, ki niso opremljeni z zatvornicami ter leže neugodno, ali pa če se jih mnogo rabi, je postaviti žvižgalne kole (Pfeifpflocke).

Člen 11.

Postaje, ogibališča, postajališča i. dr., tiri.

1. Na železniški progi je razločevati:

a) postaje, kjer omogočijo naprave tirov križanje in prehitevanje vlakov in ki so napravljene za osebni in blagovni promet.

b) ogibališča, kjer je razven enega ali dveh glavnih tirov najmanj še eden stranski tir za križanje ali prehitevanje vlakov. Ogibališča niso opremljena za osebni in blagovni promet, temveč služijo edino-le namenom vlakovnega prometa.

c) postajališča, kjer razven enega ali dveh glavnih tirov ni nikakih drugih tirnih naprav, so opremljena za osebni ali tudi blagovni promet, toda le v omejenem obsegu;

d) nakladališča, kjer se na prosti progi neposredno odcepi eden ali več stranskih tirov, na katerih se izvršuje nakladanje ali razkladanje tovornih voz.

Na lokalnih železnicah se sme z dovoljenjem v to poklicanega službenega mesta pustiti na prosti progi posamezne vozove v svrhu razkladanja ali nakladanja in jih poriniti z naslednjim vlakom do bližnje postaje (ogibališča). Pri tem pa se je ozirati na potrebne varnostne odredbe (glej člen 43.).

e) odcepilna mesta, kjer se od proste odcepi kaka stranska proga, ali pa tir, ki vodi v kako industrijno napravo, premogokop in podobno;

f) prosto progo, ali kratko nazvano progo, to je železnica med postajami, ogibališči in postajališči.

2. Tiri, ki so v kaki postaji ali ogibališču določeni kot nadaljevanje prožnih tirov, so glavni tiri, ostali tiri pa so stranski tiri.

Vrhutega pa se označuje glavne kakor tudi stranske tire s številkami na ta način, da dobi levostranski glavni, oziroma prehodni tir, v smeri od začetne točke proge vedno številko 1, vsi drugi od tega na levo ležeči tiri pa tekoče neravne številke: 3, 5, 7 i. t. d., vsi na desno ležeči tiri pa ravne številke: 2, 4, 6 i. t. d.

davščin vlastelinu, desetina v naturalijah nadomešča moderen davčni sistem. Nikako čudo, da si macedonski kmetje žele bolgarskih in srbskih čet kot osvoboditeljce v svojo deželo!

Turčija ne more odpraviti fevdnega prava: razredu, ki edini se varuje in ščiti njeno vladarstvo v Macedoniji, ne more odvzeti njegove življenske podlage. Mohamedanov, Turkov ne more razlastiti, da osvobodi s tem kristijane, Slovane. Preustroj fevdne pravne uredbe v meščansko se v Macedoniji ne da izvršiti na nikak drug način kakor z odstranitvijo Turškega gospodstva. Osvojitev Macedonije po Bolgariji in Srbiji pomeni za to deželo meščansko revolucijo — njeno leto 1789. ali 1848. Fevdalizem, prenesljiv, dokler je vladalo naturalno gospodarstvo, je postal tam kakor vsepovsod nevzdržljiv, brž ko ga je preobrazilo denarno gospodarstvo. Kakor je bila preobrazba naturalnega gospodarstva v denarno gospodarstvo v vsej Evropi poslednji vzrok vseh agrarnih revolucij od 1525 do 1848, tako je danes v Macedoniji vzrok razsulu turškega gospodstva. Osvojitev Macedonije po krščanskih balkanskih državah bi pomenjala velik zgodovinski napredek: osvoboditev macedonskega kmeta iz nenasičnih krempljev turškega fevdnega gospoda; razširjenje preozkih, vsak razvitek onemogočujočih mej krščanskih držav balkanskih; osvoboditev turških kmetov v Anatoliji od ogromnih vojaških in davčnih bremen, ki jih morajo nositi, da ščitijo gospodstvo 15.000 turških vlastelinov po Macedoniji. Že davno bi bil storjen ta zgodovinski korak, da ga ni oviral na eni strani narodnostni boj med krščanskimi balkanskimi narodi, na drugi strani pa velevlasti, ki podaljšujejo Turčiji življenje, ker se ne morejo zediniti glede delitve svoje dedščine.

Državna konferenca strojevodij.

(Dalje.)

11. Strojvodjem in strojevodnim namestnikom je podeliti odmorne dopuste brez ozira na substitucijske stroške pravočasno naznanjenih izvoljenih uslužbencev in sicer: do prvih deset let službe 14 dni odmorne dopusta, od 10 do 20 let 21 dni in po 20 let 28 dni dopusta.

Bolezni, orožne vaje in enaki dopusti ne kratijo te pravice; take odsotnosti v službi ni vračunati kot odmorne dopuste.

Članom personalne komisije, delavskih odborov in odborov bolniških blagajn, kakor tudi članom predsedništva, razsodišča in delegatom zavarovalnice zoper nezgode železničarjev, je podeliti v svrhu informacij in poročil redne dopuste in

Člen 12.

Vporaba novih ali prenarajenih naprav in tirov.

1. Novozgrajene železniške proge, kakor tudi tiste dele že obstoječih, ki z dograjo ali pa prenarajbo dobijo nove ali izpremenjene tirne naprave in predmete, se sme uporabljati šele tedaj, če se je podelilo zato potrebno oblastno dovoljenje.

Člen 13.

Prosta železniška širina.

1. Ob strani in med tiri ležeči predmeti morajo biti od tračnice oddaljeni toliko, da ne ovirajo varne vožnje po tiru.

Kot najskrajnejša meja veljaj, da morajo kupi gramoza v tiru biti oddaljeni najmanj 200 mm od notranjega roba tračnice in ne smejo biti višji nego 50 mm nad gornjim robom tračnice. Ob strani in med tiri morajo kupi gramoza biti oddaljeni poleti najmanj 600 mm, pozimi pa zaradi snežnih plugov, da imajo prosto pot, 800 mm od notranjega roba tračnice. Ob straneh tirov naloženi kupi gramoza lahko dosežejo poljubno višino, samo da njih pobočje napram tiru ne sme biti bolj strmo kot 45 stopinj.

Pri stranskem odkladanju predmetov poleg tirov mora razdalja od notranjega roba tračnice znašati po možnosti 1500 mm, v vseh okolnostih pa najmanj 1300 mm.

2. Na postajah (ogibališčih) — izvzemši področja kurilnic, delavnic in materialnih skladišč — morajo postajenačelniki, oziroma vlakovni

je te člane oskrbeti z začasno prostovožno legitimacijo.

Dopuste funkcionarjem podpornega in pravovarstvenega društva strojevodij avstrijskih in ogrskih železnic, društva strojevodij na Češkem, podpornega in pravovarstvenega društva strojevodij iz Bosne in Hercegovine, društva strojevodij na Ogrskem in članom strokovnih društev, ki imajo zastopati interese strojevodij in strojevodnih namestnikov, je smatrati službenim dopustom in se jih torej ne vračuna kot odmorne dopuste.

Razne že obstoječe določbe glede normalnih dopustov ostanejo neizpremenjene.

12. Stalni prejemki definitivnih ali provizoričnih nastavljenecv se tekom bolezni skozi eno celo leto ne prikrajša. Ako ni nastavljenec v tej dobi že okrevaj, se določi, če se ga obdrži v službi ali vpokoji.

V slučaju, da pritiče bolnemu uslužbencu na temelju zavarovalnega zakona nezgodna renta, se stalne prejemke skozi eno leto ne prekine in se potom zavarovalnice zoper nezgode oziroma v smislu obratne ali prometne nezgode zgubo na spremenljivih prejemkov izpolni in se to bolniško leto vračuna kot aktivno.

Tekom začasnega odstavljanja ali preiskave, kakor tudi tekom dobe, ki jo dotični mora predsediti v zaporu radi službenih zločinov se stalne prejemke v polni meri izplačuje.

Vse stalne prejemke naj se izplača zadnje dni meseca vnaprej.

13. Ureditv delovnega časa naj se vrši na način, da bo trajal na progi največ 8 ur, oziroma tam kjer je možna nočna služba 7 ur pri osebnih vlakih, in 11, odnosno 10, pri tovornih in lokalnih železnicah. Pri tem pa je vračunati po voznem redu trajajočo vožno dobo pri brzovlakom 5 ur, pri osebnem vlakom 7 ur in pri tovornem vlakom 9 ur. To vožno dobo se ne sme prekoračiti. 4 urne vožne dobe je vračunati tudi po dveh noči zaporednega službovanja in sicer v dobi od 7 ure zvečer do 9 zjutraj.

Pri odmeri službi je urediti čas na način, da 12 ur dela sledi 24 urni odmor.

Vsako leto se ima podeliti 52 prostih dni, ki naj trajajo 36 ur.

Pri ureditvi službene dobe je vračunati pripravljalni in opremljevalni čas.

Službenem času sledeča odmorna doba izven stanovanjskega okraja ne sme trajati manj kot 11 ur. Temu naj bo podlaga zahteva, da službena doba ne sme biti daljša od 30% in odmorni čas

odpravniški ali zato določeni organi, v področjih kurilnic, delavnic in materialnih skladišč dotični predstojniki, na prosti progi pa progovzdrževalni organi skrbeti za prosto železniško širino po predstojajočih določbah.

Člen 14.

Službene ure.

1. Na vsaki postaji mora biti potnikom vidna ura. Razven tega mora biti pri brzojavnem aparatu vsake postaje in ogibalnice ura, po kateri se urejuje služba.

Na lokalnih železnicah mora biti na vsaki postaji ena ura, po kateri se urejuje služba.

2. Vsak pri eksekutivni službi vdeležen uradnik, poduradnik, postajni mojster, mestni mojster, premikalni nadzornik, premikalni vodja, prožni mojster, prožni vravnalec (delovodja), čuvajski kontrolor, prožni, ogibni (ogibno-prestavljalški) in nadomestni čuvaj, prožni obhodnik, vodja voženj s prožnimi vozički in drezinami, strojni mojster (strojni nadzornik) kakor tudi strojevodja in vlakovodja mora v službi seboj imeti dobro idočo žepno uro.

Vsaka zasedena čuvajnica, potem vsako vlakovajno in bločno mesto mora biti opremljeno z uro.

3. Vse te ure morajo biti uravnane po srednje evropskem (železniškem) času.

4. Da se vzdrži vse ure v soglašujočem teku, jih je uravnati vsak dan neposredno po znamenju za uravnanje ur, ki pride brzojavnim potom.

Postaje, ogibalnice in postajališča, ki niso v zvezi z obstoječo korespondenčno brzojavno zvezo, potem ogibni in ogibno-prestavljalški čuvaji kakor tudi prožni, vlakovajni in bločni čuvaji morajo uravnati svoje ure po znamenju 14 „uravnajte ure“, ki je določeno za prožno osebje in ki se ga da z električnim zvonilom.

ne krajši od 70%. Odmorni čas na stanovanju ima trajati najmanj 45% od splošnega časa.

Službeni predstojniki in uslužbenci njim podeljeni so odgovorni za redno ravnanje po določenem službenem in odmornem času. Vsakemu prestopku predpisov sledi stroga disciplinarna kazen. Take prestopke je naznaniti izvoljenim zaupnikom. Le v slučaju izrednih dogodkov (elementarne nezgode, če skočijo vlaki iz tira, ali če se poruši pečina na tir, ali ob povodnji i. t. d.) se izjemoma ni ravnati po predpisih. Za delo v takih izvanrednih slučajih je osebje primerno oškodovati.

14. Odprava določbe, da se uslužbenec v prostem času ne more odstaniti od svojega domačega okraja brez prijaviti se pri službenem predstojniku.

15. Sprememba predpisov glede preiskave vida in sluha na podlagi izvedbe praktičnih službenih razmer, z določbo, da kdor je dovršil z uspehom izpit, je oprostiti vsake nadaljne preiskave barvnega čuta.

Kreiranje poduradniških mest za one, ki radi barvne slepote, ali radi slabega vida in čuta, so bili odtegnjeni strojevodni službi. Te je namestiti kot strokovne mojstre v delavnicah ali kurilnicah, eventuelno kot skladiščne mojstre ali kanceliste, kjer pa imajo napredovati po normah določenih za strojevodje.

Oni namestniki, ki so bili radi enakih vzrokov odtegnjeni vožni službi, imajo doseči mesto poduradnikov v isti dobi kot njih tovariši v vožni službi.

Poslabšanja sluha radi opravljanja službe na stroju, ki se ga kuri s surovem oljem, ali na stroju z avtomati, z zvončnostim dimnikom, ali na turbini, je priznati nezgodam in je dotičnemu podeliti nezgodno rento.

Sprememba obstoječega signaliziranja prog potom odprave barvnih signalov, ki se naj jih nadomesti s primernimi signali bele barve.

K tem predlogom se je javil besedi sođ. Ružička, ki je v daljšem govoru pojasnil in utemeljil pravičnost gori označenih točk. Razpravljalo in stavilo se je še sledeče zahteve.

18. Izvoljene zaupnike osebja, ki imajo urediti službene zadeve s predpostavljenim in postaviti turnuse, je od strani uprave priznati in njih izvolitev uradno izvesti.

19. Strojvodjem in njih namestnikom je podeliti sledeče obleke: vsakoletno eno poletno črno službeno obleko in kapo in zimsko črno sukneno obleko in sukneno kapo. Nadaljno kratak

Na lokalnih železnicah se izvrši uravnanje ur dnevno po zato določenih napravah.

5. Ako postaje (ogibalnice) radi motene brzojavne zveze ne dobje brzojavnega znamenja za uravnanje ur, se mora dati znamenje 14 po lastni, v brzojavnem uradu se nahajajoči službeni uri.

6. Če bi postaja, ogibalnica ali postajališče brez brzojavnega aparata ne slišala znamenja „uravnajte ure“, mora svoje ure uravnati po žepni uri tistega vlakovodje, ki je na prejšnji postaji uravnal svojo uro po danem znamenju za uravnanje ur.

7. Pred odhodom iz odhodne postaje kakor tudi pri vsaki menjavi vlakovnega osebja morajo vlakovni odpravniški od vlakovodje in strojevodje zahtevati, da pokažeta svoje žepne ure in s tem ugotoviti, da kažejo pravi čas. Če je potrebno, se mora odrediti uravnanje ur (glej člen 97, točka 1 n).

Isto se ima izvršiti na prvi postaji (ogibalnici) na kateri postoji vlak po znamenju za uravnanje ur.

Člen 15.

Oprema ogib s signalnimi predmeti.

1. Ogibe, čez katere vozijo vlaki ali pa se preko njih v temi premika (glej člen 107), morajo biti opremljene s signalnimi predmeti, ki jih je možno razsvetliti.

Druge ogibe pa morejo, v kolikor pripušča njih lega v stranskih tirih, ostati brez signalnih predmetov, ali pa se opremi z nerazsvetljivimi signalnimi predmeti.

Na lokalnih železnicah ogibna znamenja niso obvezna; kjer pa se nahajajo, pa njih razsvetljavanje ni potrebno.

(Dalje prihodnjič)

kožuh in črni plašč, z dveletno nošno dobo. Poleg tega črevlje iz klobučevine.

20. Mesto obstoječih kilometrin in urnih doklad in poleg drugih nagrad, naj se izplača dnevno dieto. Ta naj znaša, brez razlike na postajne okraje, za brzovlake in osebne vlake dnevno 7 kron, t. j. mesečno 217 kron in letno 2555 kron.

Za vodstvo vseh ostalih vlakov in zunanjih rezerv in potrebno pripravo naj se izplača, izvzemši stanovanjske rezerve, dnevno dieto 5 kron in 50, t. j. mesečno 170.50, letno 1907.50 kron. Službi na stanovanjski postaji je podeliti dnevno dieto 4 kron, mesečno 121 kron, letno 1460 kron.

21. Vsakemu prostemu dnevu po turnusu in vsakemu pričetnemu dnevu dela, brez ozira na trajnost službe, je vračunati polno dnevno dieto. Izjema je mogoča le radi dopusta ali bolezni.

22. Za vsako nočno službo je izplačati, poleg prej navedenih diet, nočno službeno odškodnino v znesku 2 kron. Nočnemu delu je smatrati službeno dobo od 2 ure zvečer do 9 zjutraj in ki traja najmanj 4 ure.

23. Službo na nekurjenemu stroju ali režijsko vožnjo je vračunati v smislu diete za tovrne vlake.

24. Strojnemu osebju je izplačati glasom sedanjih določb hranarino poleg dnevnih diet in nočne službene doklade.

25. Strojvodni namestnik, ki opravlja službo strojnega kurjača, dobi 80% postranske prejemke. Poklicani kurjač pa 70%. Ti prejemki so označeni pod točkami 20—24 glede postranskih prejemkov. (Konec prihodnjič.)

Državna konferenca kurjačev vseh avstrijskih železnic.

Dne 18. oktobra t. l. se je vršila na Dunaju državna konferenca kurjačev vseh avstrijskih železnic. Na dnevnem redu je bilo: 1. zavzemanje stališča napram službenim in mezdnim razmeram kurjačev, 2. raznoterosti. Konferenca se je udeležilo 59 delegatov državne železnice, 16 delegatov južne, 4 delegati Bušehradске in 1 delegat Ustje-Topliške železnice. Iz proge Dunaj-Aspang je zastopanih 73 kurjačev. Centralo zastopajo sodrugi posl. T o m s c h i k, M ü l l e r in S o m i t s c h. Tajništva zastopajo: B r o d e c k y (Praga), K a c z a n o v s k i (Lvov) in K o p a č iz Trsta. Predsednikom je bil izvoljen sođ. S o m i t s c h. O dnevnem redu sta poročala sodruga M ü l l e r in G e r n g r o s s, ki sta pojasnila položaj kurjačev in njih boje, za dosego boljših delavnih in mezdnih razmer. Končno so bile stavljene sledeče zahteve:

1. Začetna plača v kurjaški službi se nahajajočih uslužbencev ima znašati dnevno 3 krone in 10 vin. Plačo je višati po avtomatičnem napredovanju in sicer vsake dve leti za 20 vin.

Strojne kurjače je uvrstiti v kategorijo kurilniških delavcev. Pri tem je vpoštebati sposobnost in znanje.

Strojni kurjači imajo najprej izvrševati za dobo 6 mesecev razne kurilniške posle. Po preteku te dobe postanejo kurjaški nadomestovalci in imajo po predpisani šestmesečni dobi podati izpit za strežbo kotlov.

Po izvršenem izpitu sledi sistemiziranje in po preteku enega leta je podati službeni izpit, nakar sledi definitivna uvrstitev v kategorijo strojnih kurjačev.

Mesta v kurilnici je normirati in jih imajo zaporedno zasesti oni kurjaški nadomestovalci, ki službujejo dve ali več let.

Kurjače, ki so bili po 5 letni službeni dobi sistemizirani, je po prihodnjem izpitnem turnusu pripustiti službenemu izpitu in definitivno nastaviti.

Kurjačem, ki že dolgo let službujejo in ki niso mogli podati prvega izpita, je omogočiti ponovitev istega in jih definitivno nastaviti.

Skrajšanje dnine, ki se jo dobiva v kurilnicah, se pri vporabi v vožni službi ne sme pod nobenim pogojem izvršiti.

Plača	Napredovanje	Stanarinska skupina A	doklada skupina B
1000	2	500	450
1100	2	600	550
1200	2	600	550
1300	2	600	550
1400	2	600	550
1500	2	700	650
1600	2	700	650
1700	2	800	750
1800	2	800	750
1900	2	900	850
2000	2	900	850
2100	2	1000	950
2200	2	1000	950
2300	2	1000	950
2400	0	1000	950

Kvalifikacije je odpraviti.

Pritegnitev postaj v obe skupini stanarinske doklade sledi potom članov personalne komisije vseh ravnateljskih okrajev in privatnih železnic.

Regulacija stanovanjskega vprašanja in sicer: Jamčiti za potreben kapital v svrhu zgradbe zadostnega števila personalnih hiš s higijeničnimi in cenimi stanovanji.

Strojni kurjači, ki na podlagi dveletnih napredovalnih dob in normalnega službenega časa ne bi dosegli do upokojitve najvišjo plačo, imajo napredovati vsako leto in sicer za toliko časa, da pridejo do one plačilne stopnje, ki jim pripada po službenih letih.

Poklicni kurjač, ki radi poslabšanja vida ali sluha je bil odtegnjen vožni službi in premeščen v kategorijo nadkurjačev, ima biti tudi takoj kot nadkurjač nastavljen, ne da bi pri tem trpel škodo na prejemkih in pravicah.

Izključitev iz rednega napredovanja sme se izvršiti šele po zaslišanju disciplinarne komisije, ki ima glasovati o izključitvi iz rednega napredovanja. To se bo sporočilo dotičnemu slugi z navedbo vzrokov in trajnost dobe izključitve. Rednega napredovanja ne sme ovirati ne bolezen do enega leta in ne tekoča disciplinarna preiskava.

3. Disciplinarna komisija naj sestoji v enakih delih iz članov, ki jih volijo uslužbenci dotične kategorije in onih, ki jih imenuje ravnateljstvo. Razpravam je pritegniti aktivnega uslužbenca, ki si ga more izbrati prizadeti kot svojega zastopnika. Obenakosti glasov se smatra kazenski predlog odklonjenim. V slučaju, da se je vršila v disciplinarni zadevi že sodnijska obravnava in se je ustavilo nadaljno postopanje, ali pa oprostilo obtoženca, je ustaviti tudi disciplinarno preiskavo in odpade tedaj vsaka kazen. Redovne globe je odpraviti. Mesto tega naj se uvede primerni poduk, ki naj vzgojevalno vpliva na osebo.

4. Strojvodjem in nadkurjačem je podeliti odmorne dopuste brez ozira na substitucijske stroške pravočasno naznanjenih izvoljenih uslužbencev in sicer: do prvih deset let službe 12 dni odmornega dopusta; od desetih do petnajstih službenih let 15 dni dopusta, od petnajstih službenih let 20 dni in po dvajsetih letih službovanja 28 dni odmornega dopusta.

Razširjenje enakih pravic na pomožne uslužbenice.

Bolezni, orožne vaje in enaki dopusti ne kratijo te pravice; take odsotnosti v službi ni vračunati kot odmorne dopuste.

Članom presonalne komisije, delavskih odborov in odborov bolniških blagajn, kakor tudi članom predsedništva, razsodišča in delegatom zavarovalnice zoper nezgode železničarjev, je podeliti v svrhu informacij in poročil redne dopuste in je te člane oskrbeti z začasno prostovožno legitimacijo.

Dopuste funkcionarjem strokovnih organizacij, ki imajo zastopati interese kurjaškega osobja, je smatrati službenim dopustom in se jih torej ne vračuna kot odmorne dopuste.

5. Stalnih prejemkov definitivnih ali provizoričnih nastavljenecv se tekom bolezni skozi eno celo leto ne sme prikrajšati. Ako ni nastavljenec v tej dobi še ozdravil, potem se določi, če se ga obdrži v službi ali vpokoji.

V slučaju, da priče bolnemu uslužbencu n temelju zavarovalnega zakona nezgodna renta, se stalnih prejemkov skozi eno leto ne prekine in se potom zavarovalnice zoper nezgode, oziroma v smislu obratne ali prometne nezgode

zgubo spremenljivih prejemkov izpolni in se to bolniško leto vračuna kot aktivno.

Tekom začasnega odstavljenja ali preiskave kakor tudi tekom dobe, ki jo dotični mora presedeti v zaporu zaradi službenih prestopkov se stalne prejemke v polni meri izplačuje.

Vse stalne prejemke naj se izplača zadnji dan meseca vnaprej.

6. Ureditev delovnega časa naj se vrši na način da bo trajal na progi povprečno največ 8 ur, oziroma tam kjer je močna služba 7 ur pri osebnih vlakih, in 11, odnosno 10, pri tovornih vlakih in na lokalnih železnicah.

Pri tem pa je vračunati po vožnem redu trajajočo vožno dobo pri brzovlaku 5 ur, pri osebnem vlaku 7 ur, in pri tovornem vlaku 9 ur. To vožno dobo se ne sme prekoračiti. 4 urne vožbe dobe je vračunati tudi po dveh nočeh zaporednega službovanja in sicer v dobi od 7 ure zvečer do 9 zjutraj. Pri tezerovni službi je urediti čas na način, da 12 ur dela sledi 24 urni odmor.

Vsako leto se ima podeliti 52 prostih dni po 36 ur.

Pri odmeri službenega časa je vračunati pripravljalni in opremljevalni čas.

Službenemu času sledeči odmor izven stanovanjskega okraja ne sme trajati manj kot 6 ur, v stanovanjskem okraju pa ne manj kot 11 ur. Pri tem naj služi kot podlaga zahteva, da službena doba na sme biti daljša kot 30% in odmor ne krajši od 70%. Odmorni čas na stanovanju ima trajati najmanj 45% od splošnega časa.

Službeni predstojniki in uslužbenci njim podeljeni so odgovorni za redno ravnanje po določenem službenem in odmornem času. Vsakemu predstopku predpisov sledi stroga disciplinarna kazen. Take prestopke je naznaniti izvoljenim zaupnikom. Le v slučaju izrednih dogodkov (elementarne neizgode, če skočijo vlaki iz tira ali če se poruši pečina na tir, ali ob povodnji itd.) se izjemoma ni ravnati po predpisih. Za taka dela je osebo primerno odškodovati.

Odpravo določbe, da se uslužbenec v svojem prostem času ne more odstraniti od svojega stanovanjskega okraja brez prijave pri službenem predstojništvu.

7. Sprememba predpisov glede preiskave vida in sluha na podlagi izvedbe praktičnih službenih razmer z določbo, da kdor je dovršil z uspehom izpit je oprostiti vsake nadaljne preiskave barvnega čuta. Poslabšanje sluha radi opravljanja službe na stroju, ki se ga kuri s surovim oljem, ali na stroju z avtomati, z zvončastim dimnikom ali na turbino, je priznati nezgodam in je dotičnemu podeliti nezgodno rento.

Sprememba obstoječega signaliziranja prog potom odprave barvnih signalov, ki se naj jih nadomesti s primernimi signali bele barve.

8. Kurjaškemu osobju in njih družinam je dovoliti presto voznino oziroma režijsko voznino na lokalnih progah z uporabo brzovlakov na vseh progah.

Družinam je podeliti letno 6 prostovožnih listov, v svrhu nakupa živil pa proste liste (Freischeine) za dvakratno mesečno vožnjo. Pravico do vožnih ugodnosti imajo pomožni kurjači kakor aktivni uslužbenci.

9. Poldrugokratno vračunaje spremenljivih prejemkov v pokojninski sklad s prištevanjem ene petine istočasne plače kot zaračunanje spremenljivih prejemkov. Morebitna nezgodna renta ne sme biti povod krajšanja pokojninskih prejemkov. Pokojnina vdov naj znaša najmanj 70% od pokojnine moža, ki pa z ozirom na otroke lahko doseže tudi 100% pokojnino. Vpokojeni ali provizionirani more ostati član bolniških blagajn s prispevki, ki jih določa odbor bolniške blagajne.

10. Izvoljene zaupnike osobja, ki imajo urediti službene zadeve s predpostavljanim in postaviti turnuse, je od strani uprabe priznati in njih izvolitev uradno izvesti.

11. Podelitev strojnemu kurjačem sledečih službenih oblek:

1. Črno kapo z enoletno nošno dobo.
2. sukneno suknjo z dveletno nošno dobo
3. Platnene obleke z enoletno nošno dobo, ali mesto teh 100 kron letnega pavšala za obleko.

Gori navedena oblačila je v enaki meri in z enako nošno dobo podeliti tudi pomožnim kurjačem.

12. Mesto obstoječih kilometrin in urnih doklad in poleg drugih nagrad naj se izplača dnevno dieto. Ta naj znaša, brez razlike na postaje za osobne i brzovlake 5 kron in 60, t. j. mesečno 173 kron in 60 vin.

Za vodstvo vseh ostalih vlakov in zunanjih rezerv in potrebno pripravo naj se izplača, izvzemši domače rezerve, dnevno dieto 4 kron in 40, t. j. mesečno 136 kron in 40 vin. Za službo na domači postaji je podeliti dnevno dieto 3 kron in 20, mesečno 99 kron in 20 vin.

Za vsak po turnusu prost dan in za vsaki pričeti dan dela, brez ozira na trajnost, je vračunati polno dnevno dieto. Izjema je mogoča le radi dopusta ali bolezni.

Za vsako nočno službo je izplačati poleg prej navedene diete nočno službeno odškodnino v znesku 1 krone in 60 vin. Nočnemudelu je smatrati službeno dobo od 7 ure zvečer do 9 zjutraj in ki traja najmanj 4 ure.

Službo na nekurjenem stroju ali režijsko vožnje je vračunati v smislu diet za tovarne vlake.

13. Pomožnemu kurjaču, ki je bil pritegnjen službenemu delu v dobi, ko bi imel nastopiti odmor, je ta čas vračunati kot izvanredne ure in sicer poldrugokratno. Poleg tega mu je podeliti drugi odmor.

14. Pomožnim kurjačem, ki bodo zaposleni kot sesalčni strežaji, ali kot pomočniki nadkurjačev, je podeliti dnevno doklado 2 kron.

15. Čiščenje mehanizma, oziroma stroja, naj se kurjačem odvzame.

16. Poldrugokratno vračunanje službenega časa v provizijski sklad pri porabi pomožnih kurjačev v vožni službi na vseh železnicah.

17. Sporazumno z odborom bolniške blagajne se bolniška podpora z ozirom na spremenljive prejemke zviša na 70%.

18. Nadkurjača je nastaviti s 1000 kron mezde in zvišano stanovanjsko doklado. Po dveletni čakalni dobi v plačilni stopnji 1000 in 1100 kron in po dosegli mezdne stopnje 1200 kron je imenovati nadkurjače poduradnikom in jih uvrstiti v poduradniški obris. Napredovalni roki v višje plačilne stopnje sledijo vsaki dve leti. Končna plača znaša letno 3000 kron. Stanovanjsko doklado je primerno zvišati po dosegli vsake višje plačilne stopnje, kakor zahtevajo tudi strojevodje.

19. Nadkurjačem in nadkurjaškim pomočnikom naj se podeli za izgubo na spremenljivih prejemkih mesečno odškodnino v znesku 30 kron.

20. Ureditev službenega in odmornega časa nadkurjačev in njih pomočnikov se ima vršiti na način, da vsaki 12 urni službi sledi 24 urni prosti čas.

21. Podelitev službenih oblek nadkurjačem in nadkurjaškim pomočnikom analogno kurjačem.

V razpravo je posegel tudi posl. Tomschik, ki je posebno poudarjal potrebo, da si kurjači izvojujejo boljše gnotne in službene razmere. Preveč se je od strani železniških uprav omalovalo kurjaško osobje. Razmere kurjačev je treba temeljito spremeniti in sicer v smislu stavljenih zahtev. Kurjaško osobje pa naj ne pozabi, da je edino v organizaciji njih rešitev iz današnjega zboljšanja in spremembe prepotrebne položaja.

Sklepi te važne konference gotovo ne bodo ostali brez koristnih uspehov. Kurjači naj se ravnajo po priporočilih konference in naj se v vedno večjem številu združijo v enotni organizaciji, ki jih bo privedla do uresničenja stavljenih zahtev.

Blamaža nemških nacionalcev.

Buren shod v Gorici.

Hudo blamažo je doživel v Gorici nemški **Nationalverband** s poslancem Heinom na čelu. Shod, ki se je vršil v Gorici v nedeljo, je taka lekcija nemškimi nacionalcem, da bi smeli opravičeno pričakovati, če bi ne vedeli da načeljujejo tem nezavednežem brezvestneži Heinejevega in Kroyevega kalibra, da se skratka ne prikažejo več med živim svetom. Klavarna vloga nemških nacionalnih poslancev in njih pajdašev, ki so v prvi vrsti zakrivali izdajstvo železničarjev in poslabšanje socialnega zavarovanja, se je pokazala v pravi luči. Blamirali in osmešili so se do kosti.

Društvo nemškonalcionalnih železničarjev v Gorici je sklicalo v nedeljo popoldne javen shod z dnevnim redom: sedanji splošni položaj. Na tem shodu je imel referirati glasoviti nemški radikalni poslanec Heine. Za ta shod se je delalo veliko šuma. Naši sodrugi železničarji pa, ki so imeli že zdavnaj likvidirati svoje račune s poslancem Heinejem, niso seveda držali rok križem. Povabili so na ta shod svoje pristaše in tajnika železničarske organizacije sodruga Kopača. Ob naznanjenju uri sta bili zares obe dvorani gostilne „pri treh kronah“ nabito polne. Toda kakšen čudež! Med tem ko so nacionalci čepeli vsi skupaj pri eni mizi, je vse ostalo občinstvo bilo sestavljeno iz samih socialnih demokratov, ki so nekako porogljivo pričakovali začetek „velike maše“.

Shod je otvoril pristni german Binder, ki je predlagal izvolitev predsedništva. Socialni demokratje so glasovali za predlaganega sodruga Flaschbergerja. Obraz „Einberuferja“ se je začel krčiti. Predlagal je izvolitev namestnikov in zapisnikarjev, ali tudi tu so bili izvoljeni naši sodrugi in sicer Mozetič in Golouh. Potrt je prepustil predsedništvo našim sodrugom. Med tem pa se je izvedelo, da poslanca Heineja ... ne bo na shod; poslal je svojega namestnika, nekega Gänglmeierja z Dunaja.

„Sodni dan“ je začel z najlepšim uvodom. Predsednik odvarja shod in da besedo sodrugu Steinerju, ki je v kratkem temeljitem govoru očrtal postopanje Nationalverbanda in njih zastopnikov napram zahtevam železniškega odbora in delavstva sploh. Omenil je glasovanje za davčno obremenitev ljudstva; potem sklicevanje na § 14 in vse nalašč uprizorjene nacionalistične homatije v parlamentu in izven njega, z namenom, da se ovira vsako ljudstvu koristno poslovanje parlamenta. Končal je s poštenim „fej“ na naslov teh izdajalcev.

Za njim je prevzel besedo sodr. Kopač, burno pozdravljen od velikega števila nazvočih. Pričakovati je bilo, da bodo dobili nasprotniki zdaj svoj zasluženi delež. In govornik jim je zares posvetil! Nobene žaljive besede. Uničil jih je s pikrim sarkazmom, ki je zvenel iz vsega dolgega, jedrnatega govora. Že po prvih zadetih besedah je bil položaj sklicateljem shoda in Heinejevega zastopnika docela prevrnjen. Oblil jih je porogljivo in veseli smeh. Govornik je opisal točno, z neovrgljivimi konstatacijami in dokazi nelepo zgodovino Nationalverbanda. Očrtal je razvoj in boje železničarske organizacije od početkov pa do danes. Pobil je nasprotnike s citati iz nemško nacionalnih listov, kar je obudilo posebno veselost med nazvočimi. Okrtačil je na poseben način Heineja in Kroya.

V sledečem podajamo jedro govora: Izdajstvo, ki so ga zakrivali nacionalistični poslanci, so glasila nemških narodnih organizacij najprimernejše očrtali. Glasilo nemško nacionalistične organizacije železničarjev je prinašalo celo vrsto člankov zoper Heineja, Kroya, Steinwenderja in drugih nemških veljakov. Obsojalo se je odkrito njih postopanje. Seveda ni preveliko verjeti resnosti in odkritosrčnosti teh napadov zoper lastnim poslancem. Vzrok značilnemu pojavu je iskati v dejstvu, da je najbrže nezadovoljnost lastnih pristašev pritiskala na voditelje organizacije, ki so bili tako prisiljeni javno ovreči izdajstvo nemško radikalnih poslancev. Z gibanjem železničarjev leta 1911 so se nekako vsaj navidezno strinjale tudi nacionalistične stranke. Glasovale so v parlamentu v pretežni večini za predlog sodr. poslance Tomschika. Da se ni preveč zanašati na meščanske stranke smo že zdavnaj vedeli. Toda da bo v kratki dobi šestih mesecev nastal v nacionalističnih strankah docela popolen preobrat glede gori omenjenega predloga, ni bilo pričakovati že iz enostavnega razloga, ker bi tak preobrat škodoval v prvi vrsti nacionalističnim strankam samim. Ali preobrat in izdajstvo se je vendarle vršilo. Osební interesi posameznih poslancev so tukaj odločevali. Uradna kariera poslancev Heine in Kroy postaja zdaj razumljiva. Na čuden način so skušali narodni poslanci se oprati opravičenih očitkov. Kar čez noč je prišla na dan trditev, ki jo je premlel tudi modri poslanec Rybar, da ni denarja v državni blagajni in da so za vsak izdatek potrebni tudi primerni dohodki. Po opisanju finančnega položaja države, ki so ga takrat podajali nacionalistični poslanci, je bilo misliti,

da se nahaja država skoraj na robu propade. Mi pa vemo koliko je bilo na tem resničnega. Že v onem zasedanju državne zbornice, kjer se je odreklo železničarjem zahtevana gmočna zboljšanja z razlogom, da nima država zato dovolj sredstev, se je pa dovolilo nagrado žganjarskim grofom in se je glasovalo za militaristične zahteve! Sicer nam ni bilo treba teh dokazov, da smo razumeli kam je merila poteza nacionalističnih poslancev. Bil je še drugi močnejši in očitnejši razlog, ki je jasno kazal zakriviljeno izadajstvo. Dejali smo tedaj: Če je že res, da nima država sredstev, sedaj, jih ni imela tudi tedaj ko ste glasovali za naš predlog. Razlog ki velja sedaj, bi moral torej veljati tudi za tedaj. Resnica pa je vsa drugačna. Nacionalistični poslanci, ki so hlapci vlade, so se morali na poziv vlade potuhiniti. Vlada jim je zavkazala da naj glasujejo zoper 17 milijonskemu predlogu poslance Tomschika in oni so se v kazu tudi podvrgli. Hlapci imajo vbogati ukazom gospodarkje. Nacionalistični poslanci so pa vsi brez razlike hlapci vlade!

Nacionalistično komediantstvo pa bi zaslužilo posebno poglavje. Resničnemu nasprotju med narodnim strankam nismo nikdar verjeli. Da skrivajo nacionalistični prepričani le meščanske interese je že zdavnaj dognano. Nacionalisti so se po svojih listih prav nesramno blatili in na svojih kongresih so si kaj tragično napovedovali vojno. Pa je prišla konferenca v Pragi, ki je položaj docela prevrnila. Na konferenci v Pragi so nacionalistične medsebojne homatije takoj izginile. Tam so stali v bratskem objemu slovenski in slovanski nacionalisti z nemškimi. Narodni nazori in narodne prednosti so romale med staro šaro. Šlo se je za oškodovati delavstvo in pozabili so pri tem na mah narodna nasprotja. Sklepi nesrečne konference so znani. Za škodo in izdajstvo, ki jih trpi danes železniško osebje, se imamo v gotovi meri zahvaliti sklepom te konference. Ali spremembe v ravnanju in mišljenju narodnih strank se niso pojavljale le na narodnem polju. Doživeli smo v naši politiki momente, ko je bilo misliti, da izven klerikalne, je ni druge meščanske stranke. Nekdanji hudi in zagriženi svobodomiselnici in losvonromci so se kar čez noč počrnili. Razni Steinwender, Heine, Kroy in drugi svobodomiselnici enakega kalibra, so na mah zlezli pod farško kuto. Nenačelnost in nedoslednost karakterizira meščanski nacionalizem. Takrat se je šlo za obremeniti delovno ljudstvo z večjimi davki in za podražiti življenjske potrebe. Interesi kapitala in vlade so važnejši od nacionalističnih in verskih načel. Proti predlogom poslancev Diamand in Schumeier, ki so zahtevali davčno razbremenitev ljudstva, so složno nastopili klerikalci in liberalci vseh gradacij in vseh narodov. Proti Schumeierjevi akciji, da se odvzame farjem vpliv na vlado in šolo, so najhujše cesnili svobodnomiselnici liberalci. Razume se, da so bili pri tem na svojem mestu tudi slovenski narodnjaki. Med nemškimi in slovenskimi nacionalci ni razlike. Težko bi bilo razločiti govor Heineja od Rybarevih jeremijad.

Današnji shod v Gorici kaže, kam je privedla njih izdajalska politika. Heine že ve zakaj se ni udeležil tega shoda. To kar je doživel nemški National Verband na Dunaju, v Podmoklih in drugje, se ponavlja danes v Gorici. Zavedno železničarstvo, ki je najhujše odškodovano od narodnjaške politike izraža danes javno svoje razpoloženje napram narodnim poslancem in organizacijam. Edino naša organizacija je bila vedno na svojem mestu, da brani in podpira zahteve delavstva. Postopanje nacionalistov nas ni iznenadilo. Pričeti boj bomo pogumno in složno nadaljevali. Najboljši odgovor našim nasprotnikom bodo železničarji dali s tem, da z vedno večjim pristopom v naše vrste ojačijo razredno mednarodno organizacijo.

Govoru, ki je bil večkrat prekinjen z burnim pritrdjevanjem, je sledil dolgi aplavz.

Govoril je na to zastopnik nemškega „Reichsbunda“ Gänglmeier. Govor tega in ugovor sodr. Kopača in drugih priobčimo prihodnjič.

Dopisi.

Celje. — Ravnanje postajenačelnika gospoda Kuglerja smo na tem mestu primerno in nemalokrat ožigosali. Sili se nam zopet pero v roko, da posvetimo še nekoliko besed tukajšnjim razmeram.

Železniški uslužbenci smo soglasno zahtevali, da se naj nadomesti zdravnik pri bolniški blagajni z drugim bolj človekoljubnim. Sedanji zdravnik dr. Premšak je slabši od najslabšega živinozdravnika. Predstavlja se železničarje za nekake manjvredne ljudi, ki niti poštenega zdravljenja niso deležni. Nespodobno je, da ima zdravnik, ki bi moral z zavestjo in ljubeznijo izvrševati svoj potrebni posel, za bolnika le posvko in žuganje s tožbo in naznanilom. Pripetijo se slučaj, da si morajo bolniki drugje iskati zdravniško pomoč. Če radi postopanja gospoda zdravnika komu v sveti jezi uide kolikortoliko ostra beseda, pa so tožbe in žuganja na vseh koncih in krajih. Neštevilno delavcev je, ki so žrtve tega plemenitega zdravnika. Če mu kdo ni všeč, ga enostavno izjavi nesposobnega za železniško službo. In ubogi delavec hajdi drugje si iskati kruh. Tožbe se kar vrstijo. Noben zdravnik v Celju si ne dela take reklame pri sodnji kot dr. Premšak. Gospod zdravnik misli, da je bogve kako častno se tožiti po sodnijah z železniškimi uslužbenci. Če ugled gospoda zdravnika trpi, je sam kriv. Dokler bo v ordinacijski sobi nočna posoda pod posteljo in dokler bo sprejemal bolnike v samih spodnjih hlačah, ne bo nič z ugledom.

Da se iznebimo tega čednega zdravnika, smo ukreniti vse poti. Obrnili smo se tudi do zastopnika bolniške blagajne sodr. Kunsta na Dunaju. Sodr. Kunst je prišel v Celje in mi smo ob tej priliki sklicali shod po § 2, da se pojasni zadevo zastopniku in ukrene kar je potrebno. Sodr. Kunst je imel priložnost se prepričati o resničnosti naših pritožb. Navzoči so podali zastopniku zadostno gradivo. Sodr. Kunst nam je obljubil intervencijo pri generalnemu zdravniku na Dunaju, kar je tudi storil. Pred par dnevi pa dobimo pismo od sodruga Kunsta, ki nam naznanja, da se je gospod postajenačelnik Kugler potegnil za zdravnika in mu oskrbel priporočilno pismo. Prav lepo. Kaj ni morda znano gospodu načelniku postopanje zdravnika? Zakaj neki je Kuglerju tako ležeče na tem da se gospoda dr. Premšaka ne odstrani? Morejo biti pač zelo tesni in tehtni interesi, ki spajajo postajenačelnika do tega ne preveč slavnega zdravnika. Soditi, če je ravnanje teh gospodov zakonito in lepo, prepuščamo drugim. V prvi vrsti uslužbencem samim, ki naj se še enkrat do dobrega prepričajo v dobrohotnosti naše gospode.

Gorica. — Zgubili smo starega in zvestega sodruga. Anton Nanut iz Štandreža pri Gorici je po dolgi in mučni bolezni umrl. Proletarska bolezen, ki toliko koristnih moči mori, je tudi njega uničila. Pogreba, ki se je vršil dne 30. oktobra, so se udeležili sodrugi v izredno častnem številu. Sodrugi progovorčevalne sekcije v Gorici so korporativno spremili poslednjikrat blagega tovariša. Pogreb je krasil lep venec z rdečimi trakovi. Tako smo se potrtega srca ločili od dolgoletnega člana in sobojevnika stranke. Umrli sodrug bo ostal vsem v najboljšem spominu. Za ostalim naše iskreno sožalje.

Ljubljana. — (C. kr. generalni inšpekciji avstrijskih železnic na znanje). Pozivljamo generalno inšpekcijo, da naj pregleda turnuse lokomotivne vrste 17 skupine 24 ljubljanske južno železniške kurilnice, ker se v tej kurilnici ne uvažuje predpisov železniškega ministrstva. Mnogo strojevodij je bilo radi službenih nedostatkosti po nedolžnem obsojenih. Obratni inšpektorat v Trstu in nadinspektor Grundner sta v prvi vrsti kriva, če so tukajšnji turnusi, ki so v popolnem nesoglasju s predpisi o službenem in odmornem urniku, naravnost nevdržljivi. Obrat je uveden na način, da mora strojevodja vsled dolgih vožnih tur mnogokrat celih deset ali dvanajst ur neprestano službovati. In taki turnusi se kar neprestano vrstijo. Ni čuda, da se potem pripetijo slučaj, za katere je potem čisto brez vzroka odgovorno službujoče osebje. Strojno osebje izjavlja, da radi sedanjih službenih razmer ne more biti odgovorno za eventuelne prometne nepravilike, ker ob sedanjih turnusih ni izključeno, da bi strojno osebje zaspalo na lokomotivi v teku. Strojno osebje bo pritožbe potom svojega zaupnika sporočilo strojnemu vodstvu. Strojni ravnatelj Trossi

in nadinspektor Grundner pravita, da so turnusi znani c. kr. generalni inšpekciji. Mi pa vemo, da so turnusi še večji nego se je dokazalo inšpekciji. Zato opozarjamo generalno inšpekcijo, da naj natančno in točno preišče razmere, ker to je predvsem v direktnem interesu prometa samega, za katerega gotovost ni nemarnost ne moremo biti odgovorni. Upamo, da ne bodo generalni direktor c. kr. južne železnice kakor tudi načelnik železniškega ministrstva dovolili, da se odloke in predpise, ki jih je generalna inšpekcija izdala za varnost prometa, kar enostavno prezira. Če ne bodo naše besede zadostovale, bomo spomnili na trčenje, ki se je pred dvema leti pripetilo in ki je poškodovalo vlak, potnike in osebo. To nezgoda je uprava prikrila in utajila. Kljub vsemu pa obstojajo še zdaj razmere identične onim, ki so povzročile nesreče. Ali se zavedajo odgovorni faktorji teh nevarnosti? Preiskava, ki naj uredi razmere je neodložljivo nujna in neizogibna.

Domače vesti.

Iz proračuna železniškega ministrstva za leto 1913. Proračun železniškega ministrstva določa za leto 1913 sledeče svote: 130 milijonov za nove zgradbe in vozila državnih železnic; od teh 85 milijonov kron se porabi za gradje, 45 milijonov pa za stroje, tenderje in vozove. Glavna mesta novim zgradbam so sledeča: drugi, tretji in četrti tir (zlasti na progi Solnograd-Bischofshofen in Schwarzbach-St. Vid-Wörgl) 20.1 milijonov kron. Izpopolnitev posa meznih prog in obratnih ogibalnic 3 milijone kron. Povečanje postaj in vlakopospeševalnih naprav 15.4 milijona kron. Naprava in povečanje delavnic 4.6 milijonov kron. Dopolnilne zgradbe spodnjih stavb: 10 milijonov; za gornje stavbe: 19 milijonov kron. Zgradba stanovanj in kasarn: 1 milijon kron. Za varnostne naprave in naprave za slabi tok in naprav manjšega obsega: 3 milijon kron. Električne naprave in naprave za močnejši tok: 80.000 kron. Predдела in načrti: 500.000 kron. Za nepredvidjene stroške 3.2 milijonov kron. S svoto določeno za vozila se bo napravilo sledeče predmete: 140 novih strojev za tenderjev kar bo stalo 15.7 milijonov kron. Za odpravo starih strojev 11.2 milijonov kron. Naročilo se bo sledeče število vozov: 400 osebnih, 130 službenih in 1600 tovornih v znesku 19.4 milijonov kron. Računa se pri tem na večje dohodke v znesku 49 milijonov kron in sicer transportnih dohodkov za 44 milijonov kron in pri tovrstnem prometu 33.8 milijonov kron. Zaključek je bil sestavljen z ozirom na dohodke leta 1911 in na podlagi finančnega razvoja v prvem polletju 1912. Vračunjeni dohodki so to leto napram letu 1911 narastli za 7 in pol odstotkov in za leto 1913 za nadaljnjih 4 in pol odstotkov. Za kurivo strojev in stroške obratnih moči električnih motornih vozov na državnih železnicah je vračunjenih 51.9 milijonov kron. Veliki izdatek bo potreben za oskrbo strojev z 294.850 ton normalnega premoga, kar bo stalo 2.466 milijonov kron. Okolo 366.000 kron gre na račun naraščanja stroškov za kurivo. Skupni izdatek 51.9 milijonov kron znači porabo 5.497 milijonov ton normalnega premoga. Za 4.835 milijonov ton mineralnega premoga je določenih 43.426 milijonov kron. Za okolo 593.000 ton kurilnega olja 6 in pol milijonov kron in za 69.000 ton drv 1.314 milijonov kron.

Trst. Jubilej železničarja. Dne 3. t. m. so južni železničarji imeli priliko obhajati redko slavnost. Eden izmed njih, sodr. Anton Stauder, je obhajal petdesetletnico svojega službovanja na železnici. To je dalo skupini I. povod, da je priredila veselico. Kakor je bilo pričakovati, je veselica izvrstno uspela. Redko kedaj je videti zbrano tako ogromno število delavcev. Velika dvorana Delavskega doma je bila še vse premajhna za tako množino ljudstva. Z izredno veliko udeležbo so sodrugi železničarji praznovati izredni dogodek. Nikomur gotovo ni bilo žal, da je posetil zanimivo in srečno izpadlo veselico. Vse točke programa so bile s preciznostjo in popolnostjo izvedene. Pridni pevski zbor našega ljudskega odra je tudi pri tej veselici žel lep in zaslužen uspeh. Velika zasluga gre tudi članom dramatičnega odseka, ki so izborno, prav mojstrsko uprizorili šaloigro „Eno uro doktor“. Navzoči so se zelo zabavali ob komičnih prizorih, ki so jih diletanti igrali z izredno popolnostjo in živahnostjo. Priznanje in častitanje za lepo in

dovršeno igranje gre v enaki meri vsem igralcem in igralkam. Prav poseben vtisk pa je napravil na vse navzoče slavnostni govor sodruga **Kopača**. Pozdravil je predvsem jubilarja sodruga Stauderja, katerega petdesetletno službovanje pri južni železnici je dalo povod izredni slavnosti, potem vodjo obratnega nadzorstva v Trstu, g. Stümpfla in postajenačelnika g. Kranjca, ki sta se tudi udeležila slavnosti. Izvajal je nato: Le redkokrat se nam nudi prilika praznovati petdesetletnico nepretrganega službovanja na železnici zaradi težavnega, napornega in nevarnega dela. 16. oktobra 1912 je jubilar Anton Stauder dokončal svojo petdesetletno službovanje. Vse svoje življenje, zdravje in moč je pustil na železnici. Garal in mučil se je petdeset let v tujo korist. Železnici je dal vso svojo moč; razmere pa mu ne dovolijo, da bi vsaj vžival pokojnino. Zares poučen je slučaj sodr. Stauderja. Vstopil je leta 1862. v železniško službo z „mastno“ dnevno plačo K 36 v! „Kariera“ delavcev na železnici je jako priporočljiva. Sodr. Stauder je šele zadnje leto „napredoval“. Celih 49 let je bil provizorični delavec! Taka je delavska usoda! Petdesetletno nepretrgano službovanje na železnici pomeni petdeset let muk, truda in nevarnega vsakdanjega boja z nevarnostmi, ki posvobod pretijo življenju železničarja. Z eno nogo v grobu z drugo v zaporu — tako je življenje železničarja. Tudi meščanstvo in kapitalizem praznuje take petdesetletnice. Toda kakšna razlika. Tam poka šampanjec in govorniki z bleščečimi frazami opevajo lastnosti, ki jih morda ni, tukaj se pa zbirajo delavci, da počaste dogodek z vse drugačnega stališča. Praznik delavske solidarnosti je ta slavnost in obenem protesta zoper dejstvo, da mora delavec do najvišje starosti delati v tujo korist. — Krasnemu govoru, ki je napravil na vse globok vtis, je sledilo dolg in buren aplavz. Govornik je govoril nato še v nemškem jeziku in se je končno v imenu strokovne komisije pridružil manifestaciji še sodrug **Todeschini**, ki je v italijanskem jeziku pozdravil jubilarja. Govoril je tudi vodja obratnega nadzorstva g. Stümpfl, zahvaljujoč se za vabilo poudarjajoč naklonjenost železniške uprave in želez jubilaru vse najboljše. Sodr. poslanec **Tomšič** od železničarske centrale je telegrafično čestital jubilaru v imenu organizacije in centrale. Po končanih govorih se je vršila neprisiljena zabava in ples je zaključil slavnost. Tako so sodrugi železničarji dostojno praznovali izredni dogodek. Vodstvu skupine I. gre za lepo prireditve toplu zahvala. — Sodružica Margon je nabrala za milijonski sklad „Zarja“ 20 K 40 v.

Naročite in kupujte „Zarjo“! Naglašali smo že stoinstokrat, kako važno je, da čita vsak delavec delavsko časopisje. V vsaki delavski rodbini mora biti „Zarja“. Čast delavca zahteva, da svoj časopis naroči in ga čita. Sodrug, ki čita, ki se uči, ki pozna politične in gospodarske razmere, zna tudi temeljito braniti svoje nazore in uspešno agitirati za stranko. Vrhutega prinaša „Zarja“ objektivna in zanesljiva poročila o vseh važnih dogodkih.

Finančni razvoj državnih železnic. Iz poročila, ki ga je izdala uprava državnih železnic o dohodkih prometa, je razvidno, da je imela železnica meseca septembra t. l. 10.326.900 kron dohodkov, t. j. 4.428.905 kron več nego meseca septembra pretečenega leta. Od teh pride na prometno osebo 1.044.545 kron, ki pa je bilo deloma izdano radi izrednega prometnega gibanja povodom evharističnega kongresa na Dunaju. Blagovni promet znatno narašča. Prejemkov na blagovnem prometu je bilo 3.384.360 kron. Ugodno je uplivalo na blagovni promet pošiljanje pese in veliki promet s premogom, petrolejem in zgradbenim materialom. Naraščanje povprečnih dohodkov državnih železnic se je znižalo. Le prejemki osobja so ostali skoraj neizpremenjeni. Tekom tega leta so imele državne železnice 576.332.000 kron dohodkov, to je za 45.217.588 kron več nego pretečeno leto v isti dobi.

Izredno priden poslanec. Gospod Oton Kroy je jako priden in spreten agitator. Njegovi pristaši ga naravnost obožujejo. Agitačno zmoglost gospoda poslance je zlasti opaziti ob nedeljah. Eleganтна poslančeva figura leti ta dan od ene postaje na drugo. Povsod nagovarja in navdušuje svoje baje neštevilne pristaše. Drugi dan meščanski časopisi kar mrgoliijo poročil o velikih shodih in slavospevih na poslance Kroya. Tega po-

slance je najti povsod in njegovo delovanje je zelo raznovrstno. Če priredi zveza kramarjev svoj kongres, se ga bo gotovo udeležil tudi poslanec Kroy ki bo slovesno izjavil, da se bo zavzemal za upravičene zahteve kongresa i. t. d. i. t. d. Če imate priliko čitati ta ali oni nemško radikalni list, pa boste našli na neizogibni članek velikega Kroya. Tako vsestransko delovanje kajpada imponira. Toda veliki zastopnik „interesov vseh slojev“ in zlasti železničarjev kaže svojo agilnost še na drug način. Kroy je n. pr. tudi član socialno zavarovalnega odbora in kot tak se predstavlja za velikega in neustrašivega bojovníka socialnega zavarovanja. To pa ga ne moti veliko. Iz poročila, ki ga je izdala zavarovalnica zope nezgode, posnemamo, da se gospod Kroy kot član in poročevalec v odseku za socialno zavarovanje še nobene seje ni udeležil in da je prepustil izvršitev akcije zoper name-ravano poslabšanja zavarovanja železničarjev, socialnim demokratom in češkemu poslancu Buřivalu. Poslanec Kroy ni hotel dejansko pokazati svojo vneto za socialno zavarovanje. Proti nakanam vlade pravi meščanski poslanec ne sme nikdar nastopiti. Tega načela se nemško radikalna figura strogo drži. On pač že ve zakaj.

Zadružništvo.

Konzumne zadruge v Trstu. V ponedeljek dne 4. t. m. se je otvorilo skladišče XVII. delavskih konzumnih zadrug v Škednju.

Skladišče je opremljeno s svežim in izbranim blagom kakor mestna skladišča in cene blagu so enake mestnim. Že prvi dan so bile vpisane družine s skladiščem zadovoljne bodisi v postrežbi, v rednem poslovanju, ali pa v zdravstvenem oziru.

Vodstvo je gotovo dobrega uspeha novega skladišča.

Vsak član naj agitira pri svojih sorodnikih in prijateljih v prid Delavskim zadrugam in naj spodbuja, da pristopijo zadrugi.

Opozarjamo, da se člani lahko poslužujejo tudi skladišča oblačil (klobukov, pokrival, manufaktur, izgotovljenih oblek itd.), ki ga je vodstvo pred kratkim otvorilo.

Kdor se želi vpisati, obrne naj se do skladišča kjer dobi potrebna pojasnila, bilance, pravila, predpise i. t. d.

Iz organizacije.

Določbe za posmrtno odpravninski sklad. — Vodstvom krajevnih skupin in vplačevalnic naznanjamo, da smo dali natisniti določbe za posmrtno odpravninski sklad tudi v slovenskem jeziku. Ta tiskovina je namenjena kot dodatek našim članskim knjižicam ter vsebuje poleg gori navedenih določb tudi pravilnik za seje in shode in knjižnični red. Naroča se ta dodatek pri Tajništvu železničarske organizacije v Trstu, ulica Madonina 15.

NAŠ POSMRTNO ODPRAVNINSKI SKLAD.

Iz našega posmrtno-odpravninskega sklada se je od 16. septembra do 24. oktobra izplačalo podpore za sledeče smrtne slučaje:

213. Barbara Kompiller, Leobersdorf.
214. Antonija Rais, Ziediz.
215. Barbara Trag, Celovec.
216. Josefa Hickl, Leopoldstadt II.
217. Marija Novak, Veseli ob Moravi.
218. Losipina Schmol, Klam na Semerniku.
219. Ivan Falta, Karolinental.
220. Ana Bittner, Dečín.
221. Ana Kinel, Numburg.
222. Karol Korošic, Spodnja Šiška.
223. Vencel Schmidt, Rakovic.
224. Vincenc Antonim, Vrstje.
225. Josip Schmid, Wels.
226. Marija Trasner, Fehring.
227. Marija Persch, St. Vid ob Glini.
228. Vencel Tries, Trutnov.
229. Anton Konig, Dečín.
230. Ljudevit Deselhofer, Ebensee.
231. Anton Hudovernik, Maribor.
232. Angela Brod, Vordernberg.
233. Georg Denthof, Solnograd I.
234. Ivan Polpa, Devica.
235. Fran Brodski, Landeck.
236. Apolonija Kvínig, St. Vid ob Glini.

238. Gofred Lettner, Braunau am Inn.

239. Rudolf Nasek, Floridsdorf.

240. Josip Gros, Landeck.

241. Genovefa Giesl, Olomunc.

242. Ana Stoiše, Stadlau.

243. Viktor Podlauner, Ljubno.

Dosedaj se je odklonilo sledečih deset slučajev, ker niso bili upravičeni:

45. Vladimir Borovic, Kolomea.

50. Josip Kloc, Tropava.

66. Griezilo, Kopiezineze.

67. Ferdinand Pič, Meidling.

111. Ivan Ghizzolini, Roveret.

118. Fran Seltman, Falkenau.

144. Josip Schener, Novi Sandec.

159. Josip Tantner, Leopoldstadt.

169. Fran Lienert, Weipert.

194. Hubert Mohl, Solnograd.

POZOR! Pozivljamo člane posm tno-odpravninskega sklada, naj svoje pravice varujejo s tem, da redno vsaki mesec in vnaprej plačujejo svoj prispevek skladu in društvu. Člane, ki zaostanejo nad tri mesece s plačevanjem prispevkov, se po § 3 odstavka 1 smatra za odstopivše.

NAZNANILA CENTRALE.

Seja upravnega komiteja dne 18. oktobra 1912.
— Iz posmrtno odpravninskega sklada se je podelilo za 42 smrtnih slučajev 3100 kron podpore.
— Seji je bilo predloženih 141 prošelj; 128 se je dovolilo, zakar se je določilo svoto 3036 kron. 13 slučajev je bilo odklonjenih. Dovolilo se je pravovarstvo za 118 slučajev. Za poravnavo odvetniških računov zaradi 98 slučajev, se je določilo svoro 12.894,34 kron. — Rešena so bila potom centralnega tajništva še razna druga vprašanja.

Seja centralnega odbora dne 23. oktobra t. l.
— Določitev kandidatov v personalno komisijo državne železnice. — Poročilo in razpravo o nameravani uvedbi premikalne nagrade na c. kr. državni železnici. — Rešitev tekočih stvarih.

Književnost.

Dr. Oton Bauer: **Narodni ali razredni boj?** V naši založbi je pod tem naslovom izšla lična brošurica odličnega socialnodemokratskega pisatelja. Brošura obsega 16 strani in je za vsakega sodruga velike važnosti. Posebno pripravna pa je za agitacijo, ker se more iz nje vsakdo poučiti o tem vprašanju. Cena je zelo nizka — 6 vinarjev za komad. Vsled tega si jo lahko vsak omisli. Razpečavalcu dobe primeren popust.

Sodrug! naročite brošuro čimprej in jo razširjajte med svojimi tovariši! Naročila je pošiljati na Tajništvo železničarske organizacije v Trstu, ulica Madonina 15.

Vršili so se sledeči shodi:

Občni zbor skupine Gorica II. se je vršil v Gorici v ponedeljek zvečer dne 11. t. m. Občni zbor je otvoril in predsedoval predsednik skupine sodr. Seiser, ki je obenem podal poročilo o delovanju odbora v pretečeni funkcijski dobi. Poročilo je jako obširno in kaže, da se je v tem poslovnem letu izvršilo mnogo koristnega dela. V odbor so bili izvoljeni sledeči sodrugi: Predsednikom: Seiser Karl; namestnik Trattner Friederik; zapisnikarji: Petrič Fran in Grebar Josip; blagajničarji: Nagelschmied Ivan, Ostermann Ivan in Dostal Josip; nadzorniki: Jlaschberger Josip, Rajsp Aleks; knjižničarji: Gregori Fran, Kirbisch Roman in Kocijančič Ivan. Prisledniki: Alblieh Leopold Ulčar Fran, in Tenk Karol.

Po izvolitvi je sodr. Kopač predaval o zavarovalnici zoper nezgode. Eminently važnemu predmetu so navzoči pazno sledili. — Zbor se je zaključil ob pozni uri v noči.

Občni zbor skupine v Nabrežini. se je vršil dn 12. t. m. ob 8 uri zvečer v gostilni pri „Nemcu“. Zboru je predsedoval predsednik skupine v Nabrežini sodr. Jagrič. Iz poročila o delovanju in položaju skupine v pretekli poslovni dobi posnemamo sledeče: Skupina je imela v pretečenem letu 19 shodov, zastopana je bila na 6 raznih konferencah. Dohodkov je bilo od 1. januarja 1911 do 1. septembra t. l. 1559 kron in 24 izdatkov pa 1486 kron; ostane s prebit-

kom prejšnjega leta 72 kron in 54 vin. Centrali se je poslalo 1253 kron in 34 vin.; za poštino in razne tiskovine 16 kron 45 vin.; delegacije 61 kron in 40; naročnina časopisja 21 kron in 30 vin. Lokalnih izdatkov je bilo 151 kron in 18 vin. Podporni sklad skupine iznaša 64 kron in 79 vin. Skupina šteje 138 članov. Skupina je intervenirala v 7 slučajih. 6 intervencij je imelo popoln uspeh.

Kontrola je predlagala absofuturij, ki je bil enoglasno sprejet. Nato je bil enoglasno izvoljen sledeči odbor: Predsednik Jagrič Alojzij, podpredsednik Deisinger Ivan, tajnik Mihevc Fran. Blagajnik Klanjšek Fran, II. blagajnik Frank Miha, III. Krošelj Anton, IV. Gee Anton. Nadzorniki: Blažom Josip in Krašovec Stanko. Odborniki: Tevčelj Anton, Faganel Anton, Abram Gustav in Legiša Josip. Vršila se je dolga in zanimiva razprava, katere se je udeležilo mnogo sodrugov. Hladnik je predlagal, da naj se društvo preseli v prostore gostilne pri „Nemcu“. Predlog je bil sprejet. Sodr. Hladnik je obenem priporočal večje zanimanje za izobraževalno delo in predlagal nabavo knjižnice. Tudi ta predlog je bil sprejet. Končno je imel besedo sodr. Kopač, ki je v daljšem govoru razlagal sedanj položaj železničarjev. Predočil je bodoče boje, ki pričakujejo organiziranega železničarstva, da se prepreči nameravano poslabšanje zavarovalnice zoper nezgode in omejevanje koalicijskega prava. Hudim časom in resnim bojem se je s podvojeno silo pripraviti. Le moč organizacije bo odbila vsak napad na pravice železniškega osebja in delavstva sploh. Referent je žel za svoja izvajanja burno odobravanje. — Za milijonski sklad „Zarje“ se je nabralo 2 kron in 76 vin.

Vršijo se sledeči shodi:

V Poljčanah dne 17. t. m. ob 2. uri popoldne.

V Spodnji Šiški dne 18. t. m. ob 8. uri zvečer.

V Borovnici dne 19. t. m. ob 7. uri zvečer.

Vsebina št. 21 z dne 1. novembra 1912.

Članki: Ali smo v predmarčni dobi? Proti vojni. Vojna in gospodarski položaj. Ministrske besede. Socialna politika državno železniške uprave. Položaj vratarjev. Iz personalne komisije južne železnice.

Predpisi za prometno službo.

Dopisi. Iz progga Celje-Spodnji Dravograd.

Domače vesti. Naznanilo deželne organizacije v Trstu. Iz žoltega tabora v Trstu. Osebe avstrijskih drž. železnice. Statistika nezgod na državnih železnicah. Draginja narašča. Agrarna predrznost. Hudi časi za avstrijsko železničarstvo. Delavske zadruge za Trst. Sredstvo zoper posledice nezgod — manjša renta! Ljudski oder v Trstu (predavanja).

Inozemstvo. Konec dolgotrajnega štrajka. Železničarska organizacija na Ogrskem. Žrtve železniškega obrata.

Volitev v centralni delavski odbor (kandidatna lista).

Iz organizacije. Funkcionarjem in članom na znanje! Člani posmrtninskega sklada pozor! Določbe za posmrtno odpravninski sklad.

Književnost. Dr. Oton Bauer: Narodni ali razredni boj?

Poročilo o shodih: Gorica I.

Kavarna Unione - Trst

Ulica Caserma in ulica Torre Bianca

Napitnina je odpravljena

Velika zbirka političnih in leposlovnih revij in časnikov v vseh jezikih.

Železničarji!

Zahtevajte v vseh gostilnah, kavarnah in brivnicah strankine liste kakor: **Železničar in Zarja.**

V kratkem začnemo razpošiljati

:: **Žepni** ::

koledar

za delavce sploh in prometne uslužbenca
za navadno leto 1913.

Ta žepni koledar je obsežnejši od dosedanjih in je jako primeren za vsakdanjo rabo. Razpošiljati se začne najkasneje 15. novembra. — Vsebine: Koledar. — Dohodki in stroški. — Kolkovne lestvice. — Inozemske denarne vrednosti v kronski veljavi. — Množilna razpredelnica. — Stare in nove mere. — Koliko plačam osebne dohodnine. — Koliko plačam vojne takse. — Poštni in brzojavni tarif. — Dr. Viktor Adler. — Demon alkohol. — Dolžina železnice in brzojavnih naprav cele zemlje. — Priporočljive knjige založbe „Zarje“. — Najvažnejše določbe v zavarovalnici proti nezgodam. — Novi mezdni zakon za rudništvo. — Stavke v Avstriji leta 1911. — Dolžine raznih železnice na zemlji. — Tri Askerceve pesmi: Poslednji akord, Svetnica, Karnevalska balada. — Za „Zarjo“. — Največja mesta na zemlji. — Obrtna sodišča v južnih avstrijskih deželah. — Obrtna nadzorstva v južnih avstrijskih deželah. — Pisatelj Ivan Cankar (slika). — Pomen nekaterih parlamentarnih besed. — Napoleon Bonaparte (aforizmi ob stoletnici). — Beleške za vsak dan v letu. — Oglasi.

Cena posameznim izvodom 1 K, po pošti 10 vinarjev več. Z naročilom po pošti je najbolje poslati tudi denar, da se ne povečajo (s priporočilom) poštni stroški. Dobival se bo pri upravi „Zarje“ v Ljubljani in po zaupnikih.

Pozor sodrug!

Slovenski železničar, ki se zanima za socialno vprašanje sploh, za delavsko gibanje za politične in gospodarske boje našega časa, za mišljenje in stremljenje delavskega ljudstva, naj naroči strankino glasilo

„ZARJA“

ki izhaja vsak dan ob polu 11. dopoldne in stane naročnina

celoletna K 21-60
polletna „ 10-80
četrtletna „ 5-40
mesečna „ 1-80
za inozemstvo celoletno „ 36-—

in sicer s pošiljanjem na dom ali po pošti. Naročnino je pošiljati naprej.

Posamezna številka 8 vin. v administraciji in tobakarnah.

Vsak zaveden železničar bi moral biti naročen na „ZARJO“.

Naročnina se pošilja pod naslovom: Upravištvo „ZARJE“ v Ljubljani.